GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ĐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĚ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 257. *Sâmbătă, 21 Noemvre (3 Decemvre).* **1887.**

Din causa S-tei sěrbătorĭ de mâne, ḑiarulŭ nu va apăré până Lunĭ séra.

Brașovŭ, 20 Noemvre 1887.

Vederile ce le-a esprimatŭ deputatulŭ alesŭ alŭ Caransebeșului, d-lŭ generalŭ Traianŭ Doda, în scrisorile adresate președintelui camerei deputațilorŭ din Pesta au primitŭ cea mai eclatantă justificare.

Mai ântâiu de tóte este importantŭ faptulŭ, despre care ni s'a raportatŭ prin telegrafŭ, că alegětorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Caransebeșului întrunițĭ erĭ în conferință au votatŭ cu mare însuflețire o adresă de încredere către deputatulŭ Traianŭ Doda.

Am fostŭ în posițiune de a publica încă în numěrulŭ de erĭ proiectulŭ de adresă, propusŭ conferinței din Caransebeșŭ și suntemŭ îndreptățițĭ a crede, că acestŭ proiectŭ s'a și primitŭ de adunare fără de nicĭ o modificare.

Alegětorii generalului Doda declară sěrbătoresce, că enunciațiunile cuprinse în scrisórea acestuia din 10 Octomvre a. c. către președintele camerei deputațilorŭ suntŭ *espresiunea cea mai adevěrată a intimelorŭ lorŭ convingerĭ politice.* Ei declară mai departe, că au încredere nestrămutată în alesulŭ lorŭ și îlŭ asigură, că vorŭ păstra cu sânțeniă onórea națională și tradițiunile adevěratŭ patriotice ale poporului românŭ din cerculŭ Caransebeșului și că vorŭ sta neclintițĭ pe lângă principiului egalei îndreptățirĭ.

Pline de demnitate și de mândriă națională sunŭ cuvintele, cu carĭ cei șése sute de delegațĭ ai alegětorilorŭ românĭ se adreséză către vredniculŭ lorŭ alesŭ ḑicêndŭ: ...„Sub stégulŭ ce l'ai desfășuratŭ, voimŭ aḑĭ, ca și în trecutŭ, sě ne facemŭ datorința, sě trăimŭ și sě murimŭ ca cetățenĭ și ca Românĭ conscii de drepturile și datorințele nóstre față cu binele patriei și alŭ națiunei nóstre greu amenințate“.

Felicitămŭ din adênculŭ inimei pe alegětorii românĭ din cerculŭ Caransebeșului pentru nobilele și românescile simțěminte ce le documentéză și pentru esemplulŭ měrețŭ de disciplină, bună înțelegere și solidaritate strînsă ce'lŭ dau conaționalilorŭ lorŭ. Acéstă atitudine a lorŭ nu numai că justifică pe deplinŭ însemnătatea marilorŭ principii de egală îndreptățire depuse în declarațiunea generalului Doda, dér ea va contribui puternicŭ a rědica curagiulŭ și încrederea poporului nostru în forțele și în chiămarea sa și va impune respectŭ adversarilorŭ lui.

Ceea ce ne însuflă în deosebĭ bucuriă este neînfrânta hotărîre ce au luat'o alegětorii generalului Doda de a păstra și în viitorŭ nepătată onórea națională a cercului lorŭ electoralŭ. Acésta ne face sě sperămŭ, că în casulŭ unei nouě alegerĭ vorŭ sci sě dovedéscă prin faptă că au deplină consciință de causa sântă a poporului nostru.

Pe lângă votulŭ de încredere ce l'a primitŭ generalulŭ Doda dela alegětorii sěi pentru declarațiunea sa dela 10 Octomvre, este remarcabilă împrejurarea, că cei din dieta unguréscă s'au věḑutŭ în cele din urmă necesitațĭ de a urma în sensulŭ vederilorŭ esprimate de dênsulŭ în a doua scrisóre adresată președintelui camerei deputațilorŭ din Pesta.

Scimŭ că în acéstă scrisóre generalulŭ Doda a criticatŭ aspru procederea nelegală a președintelui dietei, care fără a presenta mai ântâiu, precum era datorŭ, scrisórea primă a dênsului camerei deputațilorŭ spre deliberare, l'a provocatŭ simplu ca sě-șĭ presenteze mandatulŭ, pe când după lege numai comisiunea de incompatibilitate era îndreptățită a se pronunța în cestiunea eventualei perderĭ a mandatului sěu. Totodată i-a documentatŭ, că deși nu șĭ-a presentatŭ mandatulŭ, posede pe deplinŭ după lege calitatea de deputatŭ, care nu i se póte lua printr'o simplă enunciațiune presidială.

A mai susținutŭ generalulŭ Doda în scrisórea a doua că în sensulŭ legiĭ comisiunea de incompatibilitate e datóre, înainte de a pronunța perderea mandatului, sě cerceteze, că óre justificat'a dênsulŭ de ajunsŭ representarea mandatului sěu.

Comisiunea de incompatibilitate a dietei ungurescĭ — căreia i s'au predatŭ actele privitóre la mandatulŭ generalului Doda — s'a věḑutŭ silită a procede în sensulŭ acesta și a hotărîtŭ, spre a cerceta décă este justificată nepresentarea mandatului din partea generalului, ḑiua de 14 Decemvre st. n. 1887. Totodată a decisŭ a se provoca generalulŭ Doda pe cale administrativă sě'șĭ facă declarațiunile sale până în ḑiua aceea.

Generalulŭ la rêndulŭ sěu îșĭ va face datoria și va arăta din nou și mai cu deaměruntulŭ causele carĭ justifică procederea sa. Suntemŭ curioșĭ însě sě vedemŭ, cum va judeca comisiunea asupra motivelorŭ grave ce le-a adusŭ și le va mai aduce generalulŭ Doda, deși după starea lucrurilorŭ de aḑĭ nu ne putemŭ aștepta nicĭdecum la o justă și obiectivă aprețiare a lorŭ.

Orĭ cum ar fi însě, faptŭ este și rěmâne, că în casulŭ de față atâtŭ comisiunea câtŭ și dieta însășĭ se află într'unŭ cornŭ de capră.

Viitorulŭ rěsboiu.

Amŭ spusŭ că articulii foilorŭ oficióse germane, cu „Post“ în frunte, care prevědŭ apărêndŭ pe orizontŭ unŭ viitorŭ rěsboiu între Austro-Ungaria și Rusia, lĭ-a turburatŭ cumplitŭ celorŭ din Pesta liniștea. Ḑiceau între altele foile germane, că Țarulŭ Rusiei 'șĭ-a esprimatŭ în Berlinŭ nemulțămirea sa cu Austro-Ungaria, că în cercurile rusescĭ dătătóre de tonŭ se manifestă o nespusă amărîciune contra Austro-Ungariei, și că acéstă amărîciune se va manifesta fățișŭ prin fapte. Mai venì apoi și mesagiulŭ tronului germanŭ, care nu puținŭ contribuì a mări neliniștea celorŭ din Pesta.

„Pester Lloyd“ e cătrănitŭ din acéstă causă pe foile germane și le impută că voescŭ sě aducă pe agitatorii rușĭ la consciința, că potŭ lăsa în pace pe Germania și că sě se țină de Austro-Ungaria, fiindŭ că a c o l o e de căutatŭ dușmanulŭ. Fóia tiszaistă, cuprinsă de temere și neîncredere, ḑice între altele:

E cu neputință sě credĭ într'unŭ astfelŭ de machiavelismŭ din partea pressei guvernamentale a imperiului germanŭ aliatŭ cu noi pentru defensivă și ofensivă. De aceea se póte presupune o prea pesimistă înțelegere a lucrurilorŭ din partea respectivelorŭ foi și acésta se póte esplica cu aceea, că în generalŭ în realitate nu esistă interese contrare între Germania și Rusia în așa měsură ca între Austro Ungaria și Rusia, décă peste totŭ trebue sě se țină sémă numai de contrastulŭ de interese și nu și de disposițiunile poporului, de ură și pismă ..

Care e aḑĭ singura diferență și cea mai principală între Austro-Ungaria și Rusia? *Bulgaria!* Și acésta esistă numai din causă că în Rusia s'au înțelesŭ rěu lucrurile. Noi nicĭodată n'amŭ contestatŭ, nicĭ n'amŭ combătutŭ o legitimă influință, corěspunḑětóre tractatelorŭ și istoriei, a Rusiei în Bulgaria. Amŭ tăcutŭ chiar și atuncĭ când Bulgaria se deosebea puținŭ de o provinciă rusă....

Pe prințulŭ Ferdinand de Coburg nu l'amŭ trimesŭ noi în Bulgaria. Mincinósa și clevetitórea afirmare, că a fostŭ candidatulŭ nostru, a fostŭ combătută de o sută de orĭ, chiar și oficialŭ... E dreptŭ că pasulŭ sěu în Bulgaria a înlăturatŭ unŭ chaosŭ, dér pentru asta totŭ nu'i mulțămimŭ... Nu mai trebue sě asigurămŭ espresŭ, că pentru afacerĭ specifice coburgice orĭ specifice bulgare nicĭodată nu ne vomŭ aprinde, nicĭ nu ne vomŭ angagia seriosŭ, numai acelea sě nu atingă directŭ interesele nóstre bine cumpěnite.

De unde așadéră sě isbucnéscă în astfelŭ de împrejurărĭ nenorocita cértă austro-ungară rusă, care sě nu se pótă resolva decâtŭ cu armele în mânĭ? De sigur, contraste în privința Bulgariei esistă între Viena și Petersburgŭ dér totdeauna ne-amŭ esprimatŭ speranța într'o pacĭnică regulare a lorŭ... Noi din parte-ne, *momentanŭ* nu vedemŭ nicĭ unŭ motivŭ d'a ne îngriji de unŭ rěsboiŭ austro-rusŭ. Nu'i vorbă, *situațiunea între Austro-Ungaria și Rusia e posomorîtă și nu se póte nicĭ decum privi ca eschisŭ periculului în acéstă direcțiune...*

„Pester Lloyd“, care cum am věḑutŭ, cam bate în retragere, se încércă sě măréscă vrajba între Rusia și Germania, ḑicêndŭ că mai mare e ura Rușilorŭ contra Germaniei decâtŭ contra Austro Ungariei, mai alesŭ din causa posițiunei preponderante ce ocupă Germania. Apoi încheiă astfelŭ:

Lucrurile trebue sě se lămuréscă și *avemŭ motivŭ a admite că nu va mai trece multŭ timpŭ până la acéstă lămurire. Esperințele ne facŭ sě fimŭ precauțĭ, nu cutezămŭ a profeți asupra felului și modului cum ne va lămuri situațiunea...* Orĭ vomŭ păstra *pacea,* orĭ va fi unŭ *rěsboiu fórte mare.* O luptă localisată între marĭ puterĭ e eschisă prin alianța europénă centrală. Asta s'o scie foile germane, care vorbescŭ numai de unŭ rěsboiu austro-ungaro-rusŭ ..

SCIRILE ḐILEI.

Sub titlulŭ *Unŭ popă modelŭ* ni se comunică următórele: „Părintele „Baál Iozsef,“ popă românŭ în Ilva mare, vicariatulŭ Rocnei, în Transilvania, omŭ bogatŭ (de averĭ materiale) n'a mai aflatŭ altă scólă potrivită pentru copii sěi începětorĭ decâtŭ cea armenéscă din Gherla; decĭ acolo și i-a și dusŭ. Scólele Năsěudului, cu limbă de învěțămêntŭ română, i se parŭ prea inferióre; scólele Bistriței, cu limbă de învěțămêntŭ germană, limbă universală, limbă cultă, nu i se parŭ potrivite, numai scólele cu limbă de învěțămêntŭ ungurésca suntŭ după multŭ desvoltatulŭ gustŭ alŭ Sfinției sale, deși scólele Năsěudului și ale Bistriței suntŭ cele mai aprópe de Ilva-mare. Incă de micĭ și i-a purtatŭ în scóla de statŭ ungurésca din Rocna, ér la esamenulŭ ultimŭ șĭ a esprimatŭ dorința către inspectorulŭ Havași că: „ce bine ar fi, décă în Rocna ar fi bětěrŭ două clase gimnasiale ungurescĭ.“ Vedețĭ, atuncĭ s'ar bucura d sa, când s'ar înmulți scólele ungurescĭ, ér nu celea românescĭ. Și domnialui e preotŭ românŭ, cresce băieții cu prescurĭ și prinóse românescĭ, dér la scolĭ ungurescĭ și în spiritŭ ungurescŭ. Săracă națiă română, cui mai dai prescurĭ! — *Unŭ binevoitorŭ.*“

—x—

Pentru completarea raportului ce l'amŭ publicatŭ erĭ despre *concertulŭ reuniunei române de cântărĭ și gimnastică din locŭ,* datŭ la convenirea colegială, amintimŭ că *solo* din „Cântecele toscane“ a fostŭ cântatŭ de *d-șóra Lucia Pușcaru,* care, pe lângă aceea că are o voce plăcută, a esecutatŭ partia de solo fórte corectŭ. Publiculŭ i-a rěspunsŭ cu vii aplause.

—x—

Mare parte din alegětorii orașului *Czegledŭ* suntŭ nemulțumițĭ, precum se vede, cu alesulŭ deputatŭ Komjathy Bela. Nemulțămirea acésta șĭ-au arătat'o Dumineca trecută prin o formală demonstrațiune pe strade. Komjathy se dusese în biserica reformată, ca sě asiste la slujbă. La intrarea în biserică însě, cetățenii de partida lui Verhovay părăsiră biserica în modŭ demonstrativŭ și îșĭ luară posiția în mijloculŭ pieței. Mulțimea demonstranțilorŭ se sporì la câteva mii și erau atâtŭ de furioșĭ, încâtŭ Komjathy la sfatulŭ prietinilorŭ sěi, află de bine sě se strecóre prin o ușă laterală și s'o ia la sănětósa, căutându-șĭ refugiu în locuințele preotului. S'au pusŭ la disposițiă gendarmii și armata, pentru ca sě împedece eventualele turburărĭ. Mulțimea se împrăștiă numai după améḑĭ.

—x—

D-șóra Bărsescu dela Burgteatrulŭ din Viena va juca în ḑilele de 22 și 23 Decemvre în Wiener-Neustadt, spune »Românulŭ.«

—x—

Se scie, că drama lui Moritz Jakai „Keresd a szivet" a fostŭ refusată de intendantulŭ *teatrului unguerescŭ din Pesta* d'a se representa pe scena d'acolo. Moritz cu alţĭ „patrioţĭ" au făcutŭ multă gură din causa acésta. Acum însuşĭ Moritz a trebuitŭ sĕ renunţe la representarea ei. Causa e că drama e contra Austriei şi, vorba ceea, frica păzesce pepenele!

—x—

In *Caransebeşŭ* societatea agronomică în ultima adunare generală a sa, ţinută în 30 Oct. a. c. a alesŭ preşedinte pe d-lŭ Ioanŭ *Topalŭ*, căpitanŭ c. r., în pensiune; vice-preşedinte pe d-lŭ Ioanŭ *Bartolomeiu;* secretarŭ pe d-lŭ Iosifŭ *Bălanŭ*, prof. de economiă la institutele diecesane; cassarŭ pe d-lŭ Alex. *Stancovicĭ* neguţătorŭ; membri activĭ în comitetŭ pe d-nii: Ilie *Curescu*, Iancu *Temeşin*, Ignatz *Füzfas* şi Ioanŭ *Pinciu;* suplenţĭ pe d-nii: Traianŭ *Barzu*, Ioanŭ *Mihaiu*, Ioanŭ *Stoianŭ* şi Elia *Biju*.

—x—

Dintr'unŭ raportŭ alŭ primŭ-procurorilorŭ *din Pesta şi din Tĕrgu-Mureşului*, despre activitatea acestorŭ douĕ procuraturĭ dela 1872 până la 1886 resultă că numĕrulŭ celorŭ puşĭ în arestŭ preventivŭ în anulŭ 1886 în raportŭ cu 1872 a scăḑutŭ la tribunale cu 46·47%, la judecătoriile de cercŭ cu 36·64%; din contră numĕrulŭ condamnaţilorŭ a crescutŭ la tribunale cu 76·74%, la judecătoriile de cercŭ cu 74·15%.

—x—

„Corespondenţei Politice" i se comunică din Bucurescĭ: „Ministrulŭ plenipotenţiarŭ alŭ Austro-Ungariei, comitele Goluchovski, şi consululŭ generalŭ austro-ungarŭ, cavalerŭ de Suzzara, iău mĕsurĭ ca sĕ dea o altă organisare cu totulŭ nouĕ cestiunii sprijinirei *cetăţenilorŭ austro-ungarĭ din România*. Numĕrulŭ Austro Ungarilorŭ din Bucurescĭ, cu tóte că în matriculele consulatului suntŭ trecuţĭ numai vre-o 8000 până la 9000, se urcă la 30 până la 40 de mii, dintre carĭ partea cea mai mare se găsescŭ în mare miseriă. Numitele persóne vorŭ face în curĕndŭ în acéstă privinţă unŭ apelŭ cătră camerele de comerciu din Austro-Ungaria.

—x—

Pentru ridicarea unui monumentŭ regelui românŭ *Mateiu Corvinŭ* în Clujiu, se votase în 1884 de representanţa comunală de acolo 5000 fl. şi s'au mai făcutŭ şi colecte. Membrului municipalŭ Ludvig Nagy, interpelândŭ pe primarŭ în acéstă privinţă, i s'a rĕspunsŭ că va cere comisiunei respective raportŭ şi va lua apoi dispoziţiunile necesare.

—x—

Duminecă în 22 Noemvre (4 Decemvre) orchestra orăşenéscă din locŭ va da în sala hotelului Nr. 1 *ultimulŭ concertŭ în abonamentŭ*. Programa concertului e fórte variată.

„Familia", ḑiarŭ beletristicŭ literarŭ, apare odată pe sĕptĕmână în Oradea mare, sub redacţiunea d-lui *Iosifŭ Vulcanŭ*. Anulŭ XXIII. Nr. 46 dela 15 (27) Noemvre conţine: Urarea Peleşului (poesiă), de V. Alexandri; Când am voitŭ sĕ fiu deputatŭ (povestirea unui prietenŭ), de Iosifŭ Vulcanŭ; Cernelei mele (poesiă), de Smara; O musă-cenuşărésă (fine), de Ar. Densuşianu; Despre caracterŭ în genere, de Ioanŭ Russu; Baschi (urmare), de dr. At. Marienescu; Poesii poporale din Ardélŭ, culese de Simeonŭ Tămaşŭ; Din viéţa de Bucurescĭ, de A. C. Şorŭ; La patulŭ bolnavului (cu ilustraţiune), de I. H.; Bonbóne; Literatură şi arte; Teatru şi Musică; Ce e nou?; Necrológe; Ghicitorĭ de şacŭ.

„Preotulŭ românŭ", ḑiarŭ bisericescŭ, scolasticŭ şi literarŭ. Anulŭ XIII. Apare în Gherla sub redacţiunea d-lui N. F. *Negruţŭ*, Fasciculŭ 11 de pe luna lui Noemvre conţine: Dumneḑeésca liturgiă a S lui Ioanŭ Chrisostomŭ (urmare), de I. Boroşŭ; Din istoria despărţirei bisericei orientale de cea apusană; Amintirea lui Iacobŭ Mureşianu; Predică pe sĕrbătórea ss. Arhangelĭ Michailŭ şi Gavrilŭ, de I. Boroşŭ; Cuvĕntare funebră, de I. I. Ardeleanŭ; Despre micşorarea numĕrului serbătorilorŭ; Varietăţĭ.

„Ţéra nouă", revistă scienţifică, politică, economică şi literară; apare odată pe lună în Bucurescĭ, sub redacţiunea d-lui *Ioanŭ Neniţescu*. Nr. 7 de pe Octomvre are următorulŭ sumarŭ: Discursurĭ pedagogice ale d-lui D. A. Sturdza (urmare); Câteva din obiceiurile şi credinţele poporului nostru, culese de Pr. S. Stoicescu; Documente de limba şi literatura macedo-română, de C. T. Belimace (Moloviştean u); Anecdote şi păcălitur, adunate din poporŭ de Păunŭ I. Gilorleanu; Repausulŭ Duminicalŭ, de Const. C. Popovicin; Pe cărările grădinei (poesiă), de Răşcanu; Balada Peleşului (poesiă), de V. Alexandri; Corespondenţă.

Cronica politică.

Resolvarea *crisei ministeriale şi presidenţiale în Francia* întĕmpină nespusŭ de marĭ greutăţĭ, din causă că republicanii sunt divisaţĭ şi pretendenţii la presidenţiă numeroşĭ, pe când de altă parte nimenea nu voesce sĕ se însărcineze cu formarea cabinetului, din causa nestabilităţii ministeriale. Partida radicală lucréză din rĕsputerĭ, ca sĕ rĕmână Grévy la preşidenţiă şi numerose personalităţĭ de frunte stăruescŭ pe lângă Grévy sĕ nu'şĭ dea demisiunea. Causa că Radicalii nu mai atacă pe Grévy, ci din contră acum îlŭ susţinŭ, e temerea sĕ nu vină în locu'i Ferry, din causa căruia, ḑicŭ ḑiarele radicale, s'ar puté nasce rĕsboiu civilŭ, şi numai pătatŭ de sânge ar puté intra Ferry în Elyseu. Totodată radicalii au şi intenţiunea d'a aduce pe Boulanger érăşĭ în ministerŭ. Drépta e hotărîtă sĕ candideze la presidenţa republicei pe admiralulŭ Dompièrre, décă Grévy va demisiona în cele din urmă.

In şedinţa dela 29 Noemvvre a Reichstagului germanŭ, deputatulŭ Bebel, care în sesiunea trecută nu putuse lua parte la lucrările din Reichstag fiindŭ închisŭ, a criticatŭ sarcinele militare ce mereu sporescŭ şi rĕsboiulŭ civilŭ dintre Nemţĭ în 1866 îlŭ numi, folosindŭ cuvintele din discursulŭ tronului, o *năvală necreştinéscă din partea Prusiei asupra Austriei. Ba încă pe Ungurĭ i-a provocatŭ sĕ se revolte!* Cu tóte astea naţiunea germană e înfăţişată ca cea mai pacĭnică din lume! Astfelŭ de făţărnicia trebue demascată odată. (Mare nelinişte. Preşedintele îlŭ chiamă la ordine.) *Anexarea Alsaţiei-Lotaringiei a fostŭ o grea eróre politică*, causa principală a crisei de aḑĭ. (Murmure în drépta.) Inarmările contiuue mai curĕndŭ vorŭ aduce rĕsboiulŭ, decâtŭ sĕ'lŭ înlăture.

Dér de acestŭ îngrozitorŭ rĕsboiu viitorŭ sĕ se înfióre guvernulŭ, căcĭ suntŭ massele, care plătescŭ tributulŭ de sânge şi de avere. Contra socialismului, încheiă Bebel, sĕ ţinŭ chiar conventiculĭ de préînalte şi înalte persóne. (Mare mişcare). Cugetaţĭ póte că: *après nous le deluge* (după noi va venĭ potopulŭ.) Dér póte că va venĭ altfelŭ: *avant nous le deluge* (înainte de noi potopulŭ.)

Şcóla poporală gr. cat. din Sibiiu şi Universitatea săsécă.

Sibiiu, 30 Noemvre 1887.

Art. de lege XII. din 1876 dispune, că averea universităţii săsescĭ este de a se folosi spre scopurile culturale ale tuturorŭ locuitorilorŭ de pe fostulŭ teritoriu alŭ fundului regescŭ fără deosebire de religiune şi limbă. Va sĕ ḑică: toţĭ locuitorii de pe fostulŭ teritoriu alŭ fundului regescŭ în puterea acestui art. de lege au dreptŭ de comproprietate la averea universităţii săsescĭ. Pe temeiulŭ acestei legĭ şi dela intrarea ei în vigóre representanţa scolastică parochială din Sibiiu mai în fiăcare anŭ a petiţionatŭ la adunările generale ale universităţei cu scopŭ de a se vota şi pentru şcóla poporală gr. cat. din Sibiiu o modestă dotaţiune anuală, dér de câte-orĭ a petiţionatŭ, de atâtea orĭ i-a fostŭ respinsă cererea în celŭ mai consecventŭ modŭ sub cuvĕntŭ, că starea financiară a universităţii nu permite crearea de nouĕ dotaţiunĭ fără de periclitarea dotaţiunilorŭ deja esistente; în realitate însĕ a fostŭ respinsă cu atâta consecvenţă pentru aceea, că universitatea săsécă nu *vrea* sĕ aibă banĭ de datŭ şi pentru şcóla poporală gr. cat. din Sibiiu, deşi confesiunea gr. cat. are dreptŭ de comproprietate basatŭ pe lege la averea universităţii săsescĭ.

După cele petrecute până acum se póte afirma acésta cu conscienţa liniştită. Ei bine, acéstă procedură nu-mĭ vine nicĭ decum sĕ-o cualificŭ de drépta şi ecvitabilă, după ce se póte dovedi cu date statisce, că pe fostulŭ teritoriu alŭ fundului regescŭ locuiescŭ aprópe 50,000 greco-catolicĭ fără de a se spesa spre scopurile lorŭ culturale nicĭ, baremĭ, o para din averea Universităţei săsescĭ, care avere este şi a confesiunei gr. cat. Bine este de a se nota, că nicĭ baremĭ o para nu s'a spesatŭ şi nu se speséză, după cum se póte convinge orĭ şi cine din preliminările de bugetŭ votate de adunările generalĭ. Vorŭ fi avĕndŭ şi şcólele gr. cat. lipse şi neajunse, ér câtŭ pentru şcóla gr. cat. din Sibiiu în specialŭ, care până în presinte nu are nicĭ edificiu scolarŭ, nu mai e lipsă de nicĭ o dovadă.

E peste putinţă sĕ nu te cuprindă o legitimă mirare, când veḑĭ că spre scopurĭ culturalĭ de ale confesiunei evang. augustane se speséză la anŭ 80—85 mii de florinĭ, confesiunea gr. or. încă îşĭ are părticica sa — deşi modestă — de 70 0 fl. la anŭ, cea reformată se bucură de unŭ ajutorŭ la 4000 fl.; apoi cea romano-cat. încă nu este eschisă; — numai confesiunea gr. cat. a fostŭ şi este eschisă şi acum dela beneficiile universităţei săsescĭ, deşi numĕră atâtea mii de capete!

Vorba aceea: cine împarte... In procedura acésta de facto consecventă a maiorităţilorŭ adunărilorŭ generalĭ din anii trecuţĭ şi din anulŭ acesta faţă cu prémodesta cerere a representanţei scolastice parochiale gr. cat. din Sibiiu se vede o desconsiderare şi chiar o completă ignorare a confesiunei gr. cat. pe lângă totŭ dreptulŭ ei de comproprietate, ce-lŭ are la averea universităţei săsescĭ în puterea art. de lege XII din 1876. Când e vorba de a se ajutora din venitele universităţii şi o sĕracă şcólă gr. cat., numai decâtŭ rĕsarŭ lamentările din tóte părţile, că universitatea are deficite, că crescerea venitelorŭ stagnéză, că realităţile nu aducŭ percentele ce se aşteptă şi técă—pungă. Nu se ivescŭ însĕ tóte acestea, când e vorba de alte scopurĭ.

Nu pretinde confesiunea gr. cat. sĕ fiă împărtăşită din venitele universităţii săsescĭ în aceeaşĭ mĕsură, ca confesiunea evang.-augustană, care însĕ dreptŭ basatŭ în lege şi trebue sĕ pretindă, ca sĕ fiă consideratŭ acestŭ

FOILETONŬ.

Câteva noţiunĭ despre industriă şi despre însemnătatea ei.

Discursŭ ţinutŭ de prof. *Ars. Vlaicu*, cu ocasiunea sĕrbărei sf. Sofii, în sala gimnasiului rom. din Braşovu.

(Urmare.)

Ea se manifestă încă prin faptulŭ, nu mai puţinŭ semnificativŭ, că popórele cele mai diferite, nu numai că se învoescŭ şi se înţelegŭ pentru a'şĭ schimba între ele productele lorŭ, ci se şi schimbă órecum pentru a esecuta pe rĕnd preparaţiunile succesive recerute de unele producte şi a le duce, printr'o seriă neintreruptă de lucrurĭ, la terminarea lorŭ finală. Aşa d. e. (cotonadele) mărfurile de bumbacŭ ce le purtămŭ noi suntŭ fructulŭ combinatŭ alŭ muncei Americanilorŭ N. şi alŭ Europenilorŭ, fără a ţiné contŭ că mai multe alte popóre au conlucratŭ la confecţionarea lorŭ, unele dândŭ materiile tinctoriale, altele oferindŭ instrumentele întrebuinţate la confecţionare. Lâna turmelorŭ nutrite de Australienĭ este adusă în Europa de navigatorĭ englesĭ; ea este împrăştiată pe continentulŭ europeanŭ prin neguţătorii englesĭ; aci convertită în torturĭ şi lânării prin lucrătorĭ nemţĭ, belgienĭ séu francesĭ, văpsită cu ajutorulŭ materiilorŭ dela de Americanii din centru, ea este transportată de nou, în formă de postavŭ de navigatorĭ din tóte ţĕrile şi în tóte părţile lumii împreună cu cea originală. Fără a mai enumera tóte avantagele, mai este óre cu putinţă sĕ ne îndoimŭ despre solidaritatea strînsă, care se stabilesce între locuitorii ţĕrilorŭ celorŭ mai diferite şi despre esistinţa unei legăturĭ sociale, care cuprinde lumea întrégă? Nu, fără îndoélă şi acestea suntŭ în prima liniă condiţiunile principale pentru esistinţa, bunăstarea şi prosperarea orĭ-cărui poporŭ şi prin acestea ale întregii societăţĭ. Solidaritatea şi legătura socială formézŭ canalulŭ prin care civilisaţiunea se împrăştie în societate şi se estinde spre a ajunge marginile necunoscute!, canalŭ săpatŭ prin munca industrială a indiviḑilorŭ.

O urmare naturală a acestei legăturĭ sociale este dorinţa de a cresce neîntreruptŭ bunăstarea materială şi morală, de a mări dorinţa de emulaţiune şi de a generalisa idea de libertate, pre când o ţéră fără industrie, înapoiată, are sĕ lupte cu lenea spiritului, trândăvia corpului, sĕ fiă supusă înclinării cătră idei şi obiceiurĭ învechite, cătră deprinderĭ neconvenabile, are sĕ întâlnéscă la fie-care pasŭ lipsa de educaţiune, de bunăstare şi de libertate, inconvenienţe provocate de lipsa de contactŭ, de înţelegere reciprocă.

Precând în ţĕrile lipsite de industrie poporaţiunea este avisată mai cu deosebire la voia întêmplării, ţinuturile industriale ducŭ o viéţă aprópe asigurată, căcĭ în urma ocupaţiunii lorŭ ei nu trăescŭ şi nicĭ că potŭ sĕ trăéscă, decâtŭ numai în societate şi prin societate, dela care îşĭ câştigă comorile nesecate ale spiritului. Acéstă contactŭ continuu desvóltă talentele şi pune în mişcare facultăţile cele mai variate şi superióre tuturorŭ celorlalte ocupaţiunĭ omenescĭ şi nu trebue sĕ uitămŭ că industria cum o avemŭ astăḑĭ este fiica scienţelorŭ şi artelorŭ frumóse, carĭ o întreţinŭ şi o hrănescŭ.

Numai uniunea scienţelorŭ cu artele industriale a pututŭ crea forţa fisică, ale cărei efecte le admirămŭ de atâtea orĭ, forţa maşinilorŭ celorŭ mai ingenióse, carĭ suntŭ chemate sĕ esciteze o influinţă atâtŭ de adêncă asupra civilisaţiunii generale. Ele lucră alăturea cu spiritulŭ omenescŭ la acéstă operă măréţă, deşi fórte adeseorĭ influinţa lorŭ binefăcĕtóre este necunoscută. Fórte adeseorĭ auḑimŭ blăstămĕndu-se trenurile d. e., dér de sigurŭ că numai de aceia, carĭ nu suntŭ în stare a-i cunósce avantagele lui enorme pentru societate! Totŭ asemenea d. e. maşinile de aburŭ, cele de cusutŭ, de ţesutŭ, etc. suntŭ de cele mai multe orĭ espuse urgiei generale, ca nisce maşinĭ infernale cu menirea de a nimici omenirea. Şi ce de avantage nu oferă ele omenirii, câtŭ de măréţă nu este chemarea şi rolulŭ lorŭ în opera civilisaţiunii!

Fórte bine se simte superioritatea industriei faţă de

dreptŭ în proporţiune justă cu numĕrulŭ sufleteloră ce'i aparţină.

In 1885 a cerutŭ representanţa şcolastică parochială gr. cat. din Sibiiu pentru şcóla sa o modestă subvenţiune anuală de 600 fl. Cererea i-a fostŭ reieptată. In 1886 a cerutŭ aceeaşĭ representanţă pentru scóla sa o subvenţiune anuală de 800 fl. din venitele Universităţii Cererea i-a fostŭ respinsă şi atuncĭ totŭ numai sub cuvêntŭ, că starea economică financiară a Universităţii e precară şi nu permite crearea de nouĕ dotaţiunĭ fără periclitarea celorŭ deja esistente, deşi adunarea generală din acelŭ anŭ a aflatŭ modŭ de a puté vota unŭ ajutorŭ de 1000 fl. pentru gimnasiulŭ reformatŭ din Orăştiă.

Faţă cu atâta desconsiderare, convingêndu-se representanţa scolastică parochială, că numai bunăvoinţă nu póte afla în adunările generalĭ ale Universităţii săsescĭ, s'a vĕdutŭ necesitatea a face în véra acestui anŭ recursŭ la Inaltulŭ Ministeriu de culte şi instrucţiune publică, cerêndŭ sĕ intrevină cu autoritatea sa pentru respectarea dreptului ei de comproprietate basatŭ pe lege sancţionată şi tandem aliquando sĕ se facă destulŭ şi justei sale cererĭ. Inaltulŭ Ministeriu, după ce-şĭ va fi trasŭ prin organele sale informaţiunile de lipsă, pe calea Veneratului Ordinariatŭ Metropolitanŭ gr. cat. a înapoiatŭ recursulŭ acesta cu acea îndrumare, ca representanţa scolastică sĕ petiţioneze de nou la adunarea generală din acestŭ anŭ a Universităţii, ceea ce s'a şi făcutŭ. A cerutŭ déră de nou representanţa scolastică pentru scóla sa o modestă dotaţiune anuală de 800 fl. din venitele Universităţii şi... maioritatea adunărei generale cu o consecvenţă démnă de o causă mai bună i-a respinsŭ şi de astădată cererea totŭ după vechia melodiă, că nu suntŭ banĭ, — recte nu suntŭ banĭ pentru şcóla poporală gr. cat. din Sibiiu.

Apoi mai ḑică cineva, că Universitatea săséscă nu scie sĕ fiă liberală! Da, fórte liberală, când e vorba de interese particulare săsescĭ!... Pentru subvenţionarea şcólei gr. cat. din Sibiiu bugetulŭ Universităţii e lipsitŭ de orĭce elasticitate, e destulŭ de elasticŭ însĕ pentru a se puté vota remuneraţiunĭ, ca şi în anulŭ acesta!

In adunarea generală din acestŭ anŭ s'au pututŭ auḑi numai douĕ vocĭ drepte şi ecvitabile în causa dotărei scólei gr. cat. din Sibiiu. Una a d-lui comite supremŭ A. Bethlen, carele, ridicându-se peste interesele particularistice ale maioritǎţii, a indigitatŭ chiar şi modalitatea, prin care s'ar puté satisface justei cererĭ a representanţei scolastice gr. cat. din Sibiiu; alta a d lui deputatŭ Păcurariu.

Ei dér, înzadarŭ! Căcĭ d-lŭ deputatŭ Zay ḑice, că ce privesce pe gr. catolicĭ, ei arŭ avé »neamurĭ fórte bogate« (sehr reiche Verwandte), carĭ le-ar puté da fórte uşorŭ cu multŭ mai multŭ, decâtŭ însăşĭ atâtŭ de săraca Universitate săséscă. Sĕ póte şi asta! Mirare că d-lŭ deputatŭ nu a îndrumatŭ pe representanţa scolastică sĕ se adreseze la Bucurescĭ!

Vorŭ fi avêndŭ, nu vorŭ fi avêndŭ greco-catolicii némurĭ bogate, e altă întrebare. Faptŭ e, că greco-catolicii de pe fostulŭ teritoriu alŭ fundului regiu au dreptŭ sĕ pretindă, ca şi institutele lorŭ de cultură sĕ fiă subvenţionate din averea comună a Universităţii săsescĭ, precum suntŭ subvenţionate institutele de cultură ale celorlalte confesiunĭ, se înţelege în proporţiune justă, şi acestŭ dreptŭ a fostŭ cu desĕvêrşire ignoratŭ, ba s'a făcutŭ cu elŭ o adevĕrată batjocură.

Décă starea economică financiară a universităţii, după cum se afirmă, nu ar fi tocmai favorabilă acum, e destulŭ de tristŭ, că cu o avere de 2,400,000 nu s'a pututŭ face de 10 anĭ, de când mereu se cere pentru scóla gr. cat. din Sibiiu o modestă subvenţiune anuală, nicĭ atâta economiă, ca sĕ se pótă satisface celŭ puţinŭ în mică parte dreptului ce-lŭ au şi greco-catolicii la acea avere!

Dér totuşĭ se pretinde că nu e tocmai, precum se vorbesce, căcĭ universitatea a fostŭ destulŭ de liberală în usulŭ dreptului ei autonomŭ! Ca dovadă ne spuse d-lŭ deputatŭ Arz de Straussenburg că din averea universităţii săsescĭ se subvenţionéză şi douĕ şcolĭ gr. cath.; cea din Sebeşulŭ săsescŭ şi cea din Orăştia cu câte 1000 fl! Adevĕrulŭ mai straşnicŭ pălmuitŭ ca şi în casulŭ acesta nicĭ că se póte! Auḑĭ minune! Se subvenţionéză scóla gr. cat. din Sebeşulŭ săsescŭ şi cea din Orĕştiă cu câte 1000 fl. din cassa universităţii săsescĭ!! A păşi în publicŭ cu o astfeliu de afirmaţiune lipsită de orĭ-ce temeiu, e totuşĭ lucru prea riscatŭ! Sĕ mĕ ierte d-lŭ Arz de Straussenburg, décă 'i voiu spune, că şcólă gr. cat. în Sebeşulŭ săsescŭ nicĭ că esistă şi nicĭ că a esistatŭ vreodată! Adevĕrulŭ e, că în Sebeşulŭ săsescŭ esistă numai o singură scólă românéscă şi aceea e gr. or. Scóla acésta gr. or. este subvenţionată din cassa universităţii săsescĭ cu 1000 fl. Câtŭ pentru Orĕştia şi aicĭ se subvenţionéză scóla capitală gr. or. cu 1000 fl. din cassa universităţii săsescĭ; ér de a se fi dotatŭ scóle gr. cat. vreodată, nicĭ pomană nu póte sĕ fiă! Cu mistificaţiunĭ şi confundărĭ nu mai merge, fiă pornite acelea din necunoscinţă de lucru séu din orĭ şi ce altŭ motivŭ.

E destulŭ sĕ se scie, că din o avere comună de 2,400,000 fl. nu este subvenţionatŭ nicĭ unŭ singurŭ institutŭ gr. cat. de cultură şi apoi judece on. publicŭ, décă a făcutŭ orĭ nu universitatea săséscă usŭ liberulŭ de dreptulŭ ei autonomŭ? —nt.—

Scirĭ poliţienescĭ. Acum 3 anĭ s'a furatŭ din biserica négră de pe cazanulŭ de botezŭ unŭ covorŭ bisericescŭ ce fusese dăruitŭ bisericei de confirmandele din anulŭ 1874. Covorulŭ ajunse de curêndŭ în posesiunea unui locuitorŭ din Sita-Buzĕu, la care fusese lăsatŭ ca zălogŭ pentru datoriă pe rachiu de cătră unŭ individŭ cu nume rĕu, locuitorŭ totŭ acolo. Posesorulŭ zălogului, omŭ de omeniă, observândŭ pe covorŭ numele confirmandelorŭ şi dedicaţiunea, venĭ la bănuiala, că covorulŭ trebue sĕ fi fostŭ furatŭ dintr'o biserică săséscă de aci şi aşa făcù arătare la poliţiă. Cercetarea e în curgere şi presupusulŭ făptuitorŭ va fi arestatŭ.

Incă duorŭ proprietarĭ de localurĭ de nópte li s'a detrasŭ licenţa d'a ţiné deschisŭ după 10 óre séra, din causă că în aceste localurĭ mai adeseorĭ s'au întêmplatŭ nóptea turburărĭ de linişte.

Rugare.*) Comitetulŭ de ajutorare cu abcedare şi legendare nu mai are de unde da nicĭ o carte; din banii rĕmaşĭ din anulŭ şcolasticŭ espiratŭ (13 fl. 50 cr.), cum şi din banii ce s'au mai adunatŭ, adecă: dela d-lŭ Vasiliu Groze parochŭ în Maerŭ 1 fl., delà d-lŭ I. B. din Solnocŭ 1 fl., şi dela d-lŭ Isidorŭ Marcu drd. de teologie în Viena 1 fl, căcĭ numai aceştĭ 3 domnĭ au binevoitŭ a rĕspunde câte cu 1 fl. la apelulŭ din acestŭ an, s'au procuratŭ numai abecedare şi adecă: 20 abecedare de I. Popescu, 16 abecedare de Blaşiu, 25 abecedare de Petri, apoi am mai luatŭ pe creditŭ dela d-lŭ Vasiliu Petri 43 abecedare, dér tóte s'au distribuitŭ, şi adecă: scólei din Netz, p. u Herina, 10 abecedare, scólei din Santă-Maria, p. u. Hidalmas 10 abecedare, scólei din Malinŭ, p. u. Apa Nagyfalu 5 abecd., scólei din Thiurea, p. u. Magyar Gorbo 10 abcd., scólei din Giumelcişiu, p. u. Szilágy Nagyfalu 10 abcd., scólei din Restosnea, p. u. Deda 10 abcd, scólei din Cavaşŭ p. u. N. Karoly 7 abc., scólei din Suciagŭ, p. u. Kolozsvár 10 abeced., scólei din Gy. Vaslăb p. u. Gy. Sz. Miklos 13 abeced., scólei din Păucenescĭ p. u. Hunyad Várhely 10 abeced., cu totulŭ 95 abecedare; rugărĭ mai incurgŭ tótă ḑiua, dér de unde sĕ le trimitemŭ décă nu mai avemŭ nicĭ cărţĭ nicĭ banĭ cu ce sĕ putemŭ procura? Miserii elevĭ ai scólelorŭ rurale, cu deosebire dela scólele de pe fostulŭ pămêntŭ alŭ nobilirorŭ, ţipă după cărţĭ ca sĕ înveţe, dér cine sĕ le dea şi de unde? Ne îndreptămŭ decĭ érăşĭ rugarea cătră marinimoşii binefăcĕtorĭ ai neamului nostru, trimită-ne cu grăbire care câtŭ potŭ si câtu-i trage inima, fiă banĭ, fiă hârtii orĭ cărţĭ de valóre, ca sĕ avem pe ce cumpĕra cărţĭ pentru miserii şi nevinovaţii elevĭ ai scólelorŭ române rurale. Nu întârḑiaţĭ, vĕ rugămŭ fierbinte, căcĭ tótă întârḑiarea este în detrimentulŭ neamului nostru.

Totŭ ce se ţine de acéstă afacere binevoiţĭ a adresa I secretarŭ alŭ acestui comitetŭ în *Rocna vechiă*, (O Radna)

Porciusŭ prteşedinte. *I. Popŭ Reteganulŭ* secret. I.

*) Tóte ḑiarele romane suntŭ rugate a reproduce acésta rugare.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARIS, 2 Decemvre. — La deschiderea Camerei, rĕspunse Rouvier, că preşedintele Grévy a renunţatŭ la intenţiunea d'a adresa camerei unŭ mesagiu. De aceea ministeriulŭ a demisionatŭ din nou. Aceeaşĭ comunicare s'a făcutŭ ai Senatului. Camerile s'au suspendatŭ până la 4 óre. Rouvier s'a dusŭ la Grévy ca sĕ'i comunice acésta. La 4 óre Camera şi Senatulŭ 'şĭ-au reluatŭ şedinţa, apoi s'au amânatŭ aşteptândŭ comunicarea promisă pe séra.

Inaintea Camerei s'a adunatŭ 5000 de persóne. Deroulède le-a ţinutŭ o vorbire strigândŭ cu mulţimea: „Sĕ trăiască Grévy! Se trăiască Boulanger!“ Alţii au strigatŭ: „Josŭ Grévy! Josŭ Ferry!“ Garda de siguranţă curăţi loculŭ şi mergerea la palatulŭ Burbonilorŭ s'a interḑisŭ publicului.

La reluarea şedinţei Camerelorŭ, Rouvier comunică, că Grévy va împărtăşi hotărîrea sa mâne printr'unŭ mesagiu şi că a refusatŭ a primi demisiunea cabinetului. Camerile s'au amânatŭ pe mâne la 2 óre după améḑĭ.

Derouléde a fostŭ arestatŭ pentru tumultele de pe stradă, dér mai târḑiu a fostŭ liberatŭ.

Necrologŭ. — Maria Hosszu născ. Mihalyi ca consórtă, Etelka, Margareta, Elisabeta şi Catarina ca fiice cu inima frântă de durere anunţă că scumpulŭ soţŭ şi tată Alexiu Hosszu de Kis Nyires, subjude cercualŭ regescŭ, după unŭ morbŭ gravŭ, în anulŭ 51 a vieţei sale laborióse, la 29 Noemvre n. 1887, séra, a încetatŭ din viĕţă. Rĕmăşiţele'i pămêntescĭ se vorŭ aşeḑa în cimiterulŭ »Rozsahegy« din locŭ la 1 Decemvre după améḑĭ la 2 óre. *Deés*, la 30 Noemvre 1887.

Fiă-i ţĕrîna uşóră!

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

agricultură şi cu deosebire de popórele, a cărorŭ desvoltare este în nascere.

Pentru a ne convinge de acésta n'avemŭ decâtŭ sĕ aruncămŭ o privire asupra vieţii poporului nostru. Necesitatŭ de o mulţime de împrejurărĭ vitrege, după ce a trecutŭ prin dura probă a iobăgiei în care orĭ-ce propăşire, orĭ ce ocupaţiune cu alte lucrărĭ, afară de munca brută şi ingrată a pămêntului, î erau interḑise, îlŭ vedemŭ încă până în ḑiua de aḑĭ luptându-se cu cele mai marĭ greutăţĭ ale esistenţei sale, îlŭ vedemŭ muncindŭ din nópte până în nópte totŭ timpulŭ câtŭ lucrările câmpului îi permitŭ, pentru a puté trăi în miseriă de aḑĭ pe mâne. Nicĭ trebuinţele cele mai primitive nu îi suntŭ satisfăcute, căcĭ munca de preste vérǎ şi tómnă, abia a treia parte a anului, nu e în stare sĕ producă atâta, câtŭ recerŭ trebuinţele sale în decursulŭ anului întregŭ. La acestea mai vine şi mulţimea de sĕrbătorĭ şi ḑile de odihnă, cu carĭ din nenorocire prejudiţiile, datinele şi obiceiurile au provĕḑutŭ din destulŭ pe poporulŭ nostru! Nu mai puţinŭ contribue la mărirea acestui traiu în miserie împrejurarea, că poporulŭ nostru, chiar presupunêndŭ că ar puté şi arŭ voi sĕ lucre, nu posede terenulŭ necesarŭ pentru exercitarea muncii sale destulŭ de modeste din lipsa de cunoscinţe, căcĭ pre când belgianulŭ şi englesulŭ d. e. din unulŭ şi acelaşĭ petecŭ de pămêntŭ prin o cultură raţională estrage producte întreite şi împătrite, ţĕranulŭ nostru abia póte recolta ceva şi şi aceea de o calitate miserabilă. Cu câtă greutate trăesce Românulŭ plugarŭ şi câte lipse nu are sĕ îndure elŭ în timpurĭ, când recolta este nefavorabilă, numai Dumneḑeu o scie!

Cu totulŭ altfelŭ stă lucrulŭ, décă privimŭ în casa unui industriaşŭ în ţinuturile unde industria se esercitéză pe o scară mai întinsă în fabricĭ marĭ milióne de ómenĭ câştigă pânea de tóte ḑilele ocupându-se cu lucrărĭ, ale cărorŭ producte suntŭ departe de a le consuma ei înşişĭ. In locŭ ca sĕ'şĭ producă ei înşişĭ tóte cele de lipsă prin sine şi pentru sine şi sĕ se mulţăméscă siliţĭ cu ele, bune séu rele, cum se întêmplă la popórele agricole, elŭ schimbă cu înlesnire fructulŭ muncii sale cu cele trebuinciόse şi astfelŭ îşĭ procură aceea, ce'ĭ lipsesce. Mai bine situaţĭ suntŭ industriaşii micĭ din ţinuturile mai puţinŭ înaintate. Ce diferinţă enormă esistă între casa unui industriaşŭ de-ai noştri şi între a unui plugarŭ, bine înţelesŭ sub aceleaşĭ condiţiunĭ?! Curăţenia, bunulŭ gustŭ şi ordinea esistă în a celui d'intâiu, pre când negrigea şi disordinea ne frapéză întrândŭ la celŭ din urmă!

Şi nicĭ nu s'arŭ puté altfelŭ, căcĭ pre când celŭ dintâiu este în contactŭ continuu cu lumea de totŭ felulŭ chiarŭ din însăşĭ causa lucrărilorŭ sale, celŭ de alŭ doilea, silitŭ sĕ ésă în contunuu la câmpŭ afară, trebue sĕ'şĭ neglige afacerile sale casnice, ér neconvenindŭ decâtŭ cu ómenĭ de acelaşĭ stadiu ca dênsulŭ, orĭ-ce îmbunătăţire în acéstă privinţă este imposibilă. Pre când copii meseriaşului bine îngrijiţĭ din causă esercitiului meseriei în casă, se bucură şi de o educaţiune superióră sub ochii părinţilorŭ lorŭ, copii plugarilorŭ suntŭ năpustiţĭ de cele mai multe orĭ ḑile întregĭ acasă, lăsaţĭ în voia sorţii, căcĭ părinţii lorŭ nu numai că nu le potŭ da nicĭ o educaţiune din lipsa de aceea la ei înşişĭ, dér nicĭ n'au timpulŭ, lipsindŭ de acasă.

O diferinţă nu mai puţinŭ marcantă se observă şi în nutrimentulŭ unuia şi alŭ celuilaltŭ, ceea ce este o urmare naturală a condiţiunilorŭ lorŭ de bunăstare. Pre când plugarulŭ la munca sa espusŭ şi dependentŭ de tóte capriciile naturii, industriaşulŭ îşĭ esercitéză meseria sa acasă adăpostitŭ de tóte intemperantele.

De asemenea capriciului naturii este încredinţatŭ şi resultatulŭ muncii obositóre, fructulŭ ostenelelorŭ de lunĭ întregĭ şi mijlócele de esistinţă ale plugarului, pe carĭ o vijelie, o furtuna i le póte nimici la momentŭ, pre când nimicŭ nu póte jigni, nimicŭ nu póte deteriora productulŭ muncii omeste a meseriaşului, décă nu cumva credinţa lui rea, unŭ serviţiu nepromptŭ şi neconscienţiosŭ alŭ clienţilorŭ sĕi. (Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 —
Rentă de hârtiă 5%	98.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95 70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	125 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 —
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.25
Renta de hârtiă austriacă	81 15
Renta de arg. austr.	82.40
Renta de aurŭ austr.	111 90
Losurile din 1860	135.—
Acţiunile băncei austro-ungare	887.—
Act. băncel de creditŭ ung.	283.50
Act. băncel de creditŭ austr.	276.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	125.75

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 19 Noemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93½	9?½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 2 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.55
Argint românesc	»	8.50	»	8.52
Napoleon-d'orĭ	»	9.93	»	9.95
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.26
Galbenĭ	»	5.87	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111.½
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 12.340—1887.

Publicaţiune.

Spre scopulŭ asigurărei lucrărilorŭ curăţirei uliţelorŭ şi canalurilorŭ în cetatea Braşovŭ şi suburbiile sale pentru durata din 1 Ianuarie 1888 până în 31 Decemvre 1890 se va ţiné Vinerĭ în 9 Decemvre a. c. o pertractare de oferte scripturistice.

Amatorii pentru acéstă întreprindere au ca sĕ-şĭ aştérnă la d-lŭ primarŭ Franciscŭ de Brennerberg în 9 Decemvre a. c. înainte de prânḑŭ dela 9—12 óre ofertele scripturistice, sigilate şi provĕḑute cu unŭ timbru de 50 cr. precum şi cu unŭ vadiu de 5% din suma aceea ce se oferézà pe unŭ anŭ, observându-se totdeodată, cum că după 12 óre înainte de prânḑŭ a amintitei ḑi nu se mai primesce nicĭ unŭ ofertŭ.

Ofertele, carĭ au sĕ se aştérnă, au ca sĕ conţină dechieraţiunea oferentului, cum că i suntŭ cunoscute condiţiunile de oferte şi de contractŭ şi că se supune lorŭ pe deplinŭ.

Suma anuală ce se pretinde de oferentŭ pentru îngrijirea amintitelorŭ lucrărĭ, are de a se aminti în ofertŭ cu chiaritate în litere şi cifre.

Deschiderea comisionară a ofertelorŭ aşternute în timpulŭ prescrisŭ se va esopera în 9 Decemvre a. c. la oficiolatulŭ economicŭ orăşenescŭ. Condiţiunile de oferte şi acele contractuale se află până la ḑiua pertractărei de oferte la oficiolatulŭ economicŭ oraşenescŭ spre examinare şi decopiare, pe când condiţiunile contractuale se potŭ examina, în decursulŭ duratei contractuale, de fie-cine în archivulŭ casei sfatului.

Braşovŭ, 24 Noemvre 1887.

2—3 **Magistratulŭ orăşenescŭ.**

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după améḑĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ în *Săcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de améḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.